

17. Перед виборами // Діло. – 1911. – 6 цвітня (23 марта); Русофіли перед виборами // Діло. – 1911. – 18 цвітня (5 цвітня).
18. Политическое обозрѣніе // Русская Рада. – 1908. – 1 (14) січня.
19. Письма из провинции // Прикарпатская Русь. – 1909. – 1 (14) октября.
20. Результатъ выборовъ до сойма галицкаго // Руская Рада. – 1908. – 15 (28) лютого.
21. Рѣчь д-ра М. Короля // Галичанинъ. – 1908. – 17(30) октября.
22. Русское безголовье! // Русская Рада. – 1907. – 15 (28) червня.
23. Русская Народная Организация // Голосъ народа. – 1909. – 18(31) грудня ; 24 грудня (6 января 1910).
24. Съѣздъ мужей довѣрія // Прикарпатская Русь. – 1909. – 20 октября (2 ноября).
25. Съѣздъ мужей довѣрія // Голосъ народа. – 1909. – 23 жовтня (5 падолиста).
26. Аркуша О., Мудрий М. Русофільство в Галичині в середині XIX – на початку XX ст.: генеза, етапи розвитку, світогляд // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, 1999. – Вип.34. – С.231–268.
27. Лозинський М. Українство і москвофільство серед українсько-руського народу в Галичині. – Львів, 1909. – 95 с.
28. Макарчук С. Москвофільство: витоки та еволюція ідеї (середина 19 ст. – 1914 р.) // Вісник Львівського національного університету. Серія історична. – Львів, 1997. – Вип.32. – С.82–98.
29. Мончаловский О. Главные основы русской народности. – Львов, 1904. – 22 с.
30. Мончаловский О. Литературное и политическое украинофильство. – Львов, 1838. – 190 с.
31. Сухий О. Від русофільства до москвофільства. – Львів, 2003. – 489 с.

The article reveals the causes, the essence and the consequences of the split in the ranks of the "Russian-people's party" (RPP) and the political association "Russian Rada" (RR) in 1909. The reseach of the breaking period in the activity of RPP and "RR", the transition to the position of outspoken moskowfils – reactionary force in the Ukrainian national movement of Galicia has been done.

Key words: "Russian-people's party", political association, "Russian Rada", "freshmen", "sophomores", "Galician-Russian Rada", "Russian People's Organization", moscowfils.

УДК 94 (477) "1914–1917"

ББК 63.3 (4 Укр) 52

Л.Б. Шептицька

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТЕПАНА БАРАНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1914–1917 рр.)

Проаналізовано діяльність Степана Барана в складі Народного комітету Української національно-демократичної партії, Головної української ради, Загальної української ради; з'ясовано його позицію щодо взаємин різних українських політичних сил у роки Першої світової війни; охарактеризовано внесок у розбудову Української національно-демократичної партії.

Ключові слова: Степан Баран, Українська національно-демократична партія, Український парламентський клуб, Головна українська рада.

Степан Баран (1879–1959) належить до найвизначніших українських діячів першої половини XX століття. Він завжди опинявся в епіцентрі громадського та політичного життя, виступав як активний учасник подій і при цьому часто залишав на них значний особистий відбиток. У своїй діяльності він зосереджувався на розв'язанні важливих суспільних проблем – формуванні національної свідомості, захисті національних інтересів, створенні інституцій громадянського суспільства, дієздатного парламентського представництва, які й сьогодні залишаються надзвичайно актуальними. Проте досі постать Степана Барана залишається маловідомою.

Метою даної статті є дослідження громадсько-політичної діяльності Степана Барана в роки Першої світової війни. Для досягнення названої мети автор поставила завдання дослідити: діяльність у складі Народного комітету Української національно-демократичної партії, взаємини його з Головною українською радою (ГУР), Загальною українською радою (ЗУР), Союзом визволення України (СВУ) та парламентським представництвом галичан у віденському парламенті.

Об'єкт дослідження – громадсько-політична діяльність С.Барана в контексті політичних процесів у Галичині в роки Першої світової війни. Предмет дослідження – еволюція світогляду С.Барана та фактори, що впливали на цей процес.

Нижньою хронологічною межею дослідження є початок Першої світової війни, а верхньою – початок української революції, пов'язаний з утворенням Центральної Ради в березні 1917 р.

В українській (а тим більше – у зарубіжній) історичній науці відсутні наукові дослідження, присвячені громадсько-політичній діяльності С.Барана в роки Першої світової війни. Однак кожний дослідник, працюючи над проблемою історії Західної України в роки визвольних змагань 1914–1923 рр., згадував постать С.Барана. Перші наукові дослідження громадсько-політичної діяльності С.Барана з'явилися у науковому середовищі української еміграції. Першим із них можна вважати статті М.Рудницької “Степан Баран на тлі своєї доби” [18, с.336–346] і А.Качора “Д-р Степан Баран. Людина невичерпаної енергії й працьовитости, смілива в задумах і відповідальна в роботі та скромна в житті” [13]. Обидва автори відзначали його енергійну працю на посаді секретаря Народного комітету Української національно-демократичної партії (НК УНДП) у роки Першої світової війни.

Серед сучасних досліджень варто виділити праці В.Расевича [16; 17], в яких виділено внесок С.Барана в організаційно-політичну діяльність УНДП. Досліджуючи історію Союзу визволення України в контексті міжнародних відносин Центрально-Східної Європи 1914–1918 рр., відомий львівський науковець І.Патер охарактеризував епізод участі С.Барана в делегації СВУ в Константинополі (листопад 1914 р.) [15]. Співпрацю С.Барана з “Ділом”, найвпливовішим і найпопулярнішим українським часописом Західної України останньої чверті XIX ст. – першої половини XX ст., охарактеризував Ю.Шаповал [19].

Джерельною базою дослідження є неопубліковані документи фондів Центрального державного історичного архіву України у Львові (далі – ЦДІАУЛ), публіцистичні статті С.Барана, матеріали тогочасної преси та ін.

Степан Баран народився 25 січня 1879 р. в містечку Крукеничах Мостиського повіту (нині – Мостиський р-н Львівської області). У 1890-х рр. навчався в Самбірській, Перемишльській та Львівській академічних гімназіях. Ще будучи учнем гімназії, поринув у політичне життя краю, ставши членом “Молодої України”, “Академічної громади” (двічі обирався її головою). У перші роки XX ст. тяжів до соціал-демократичної ідеології.

Однак, навчаючись на правничому факультеті Львівського університету та на філософському факультеті Львівського, Берлінського та Віденського університетів, політичні вподобання С.Баран змінив на користь УНДП. Після повернення в 1913 р. у Львів його обрано секретарем НК УНДП.

Початок другої декади XX ст. характеризувався черговим напруженням відносин на європейському континенті між країнами Антанти та Центральними державами. З огляду на можливість світового збройного конфлікту Народний комітет УНДП, слідом за рішенням мужів довір'я, прийняв спеціальну резолюцію про мету українського національно-політичного руху в Австро-Угорщині. Першим пунктом резолюції було записано положення про те, що Народний комітет “стверджує невигаслі і непередавні права української нації до самостійного правно-політичного життя на цілій території, заселеній українським народом [6, 1912, 12 грудня].

Ухвали Народного комітету 1912 р. вплинули на визначення постулату політичної незалежності України в програмі УНДП. Підкреслюючи мету партії в передмові до зміненої програми, С.Баран у 1913 р. писав: “Мета партії: досягнення національно-політичної, економічної (господарської) і культурної самостійности і об'єднання всіх українських земель в одну самостійну українську державу” [10, с.10]. Однак він

зробив суттєве застереження щодо трактування сформульованого національно-політичного ідеалу в реальних умовах: "... З огляду на те, що наш нарід живе в трьох різних державах, австрійській (Галичина і Буковина), угорській (Північно-східна Угорщина) і російській (полуднева і полуднево-західна частина Росії) – наші ближні, теперішні цілі мусять бути пристосовані до границь даних держав" [14, с.10].

З перших днів світової війни державні самостійницькі ідеї та вікові прагнення українського народу до державності консолідували галицьке суспільство на новому етапі визвольної боротьби. Своєрідним "обручем", за висловом М.Грушевського, який об'єднав націю, були українські політичні партії, серед яких чільне місце зайняла УНДП. Уже 3 серпня 1914 р. три головні політичні сили в Галичині – національні демократи, радикали й соціал-демократи – утворили Головну українську раду (ГУР) як єдину репрезентацію українського народу в Австро-Угорщині. Її очолив досвідчений політик Кость Левицький, а до складу керівництва ввійшли М.Павлик, М.Ганкевич, І.Боберський, І.Кивелюк і С.Баран як секретар і член президії.

Займаючи одну з ключових посад у керівництві Ради, С.Баран був причетним до широкомасштабної діяльності політичного проводу українства Галичини, співавтором маніфестів, заяв і статей у пресі щодо міжнародного значення української проблеми й перспектив її вирішення, прагнення народу до утворення незалежної національної держави як надійного заборона проти загрози російського імперіалізму. Як і більшість українських політиків, провідною ідеєю С.Барана була теза, що успіх боротьби за державність залежить, головним чином, від власних сил.

На першому засіданні ГУР за участю представників парамілітарних товариств Галичини "Січ", "Січові Стрільці", "Сокіл-Батько" започатковано конкретні заходи щодо реалізації проголошених декларацій. Насамперед утворено Українську Бойову Управу, яка повинна була зайнятися формуванням добровольчих національних військових частин, зокрема Легіону Українських Січових Стрільців. 6 серпня 1914 р. за підписом С.Барана й інших керівників ГУР і Бойової управи оприлюднено звернення до народу із закликом вступати в лави січового стрілецтва. "Здіймається пожежа війни, в якій тріснуть кайдани, що давили поневолені народи. В сій пожежі кується будучність України..., – зазначалося в документі. – Зближається давно вижидана хвиля, що долю народу віддає в руки самому народові. Тепер або ніколи добудемо собі волю!" [11, с.154].

Як представник цієї ради, С.Баран разом із Л.Цегельським восени 1914 року відбув дипломатичну поїздку на Балканський півострів (до Румунії, Болгарії й Туреччини), де провів низку переговорів із державними лідерами і найвизначнішими політиками й журналістами цих держав щодо розв'язання українського питання. Результатом цієї поїздки була поява у світовій пресі більше десятка статей із картами майбутньої української держави, що мало велике значення для пропаганди української справи. Тодішній міністр війни Туреччини Енвер Паша заявив обом українським представникам про те, що Туреччина (після виграної війни) допоможе збудувати самостійну українську державу [13, с.83].

У зв'язку з окупацією російськими військами на початку вересня 1914 р. Львова майже всі українські інституції, зокрема ГУР і Бойова управа, перенесли свої осідки до Відня.

Австрійська столиця майже на два роки стала центром українського політичного життя. Але після прибуття до Відня ГУР не відразу відновила свою роботу. Причиною цього було те, що не всі її члени водночас переїхали до Відня і ГУР не мала змоги зібратися в повному складі. Першими організувалися посли до Державної ради – австрійського парламенту, для яких Відень і до того був постійним місцем перебування. Серед політичних організацій першість у відновленні роботи належала Народному комітетові УНДП, секретарем якого був С.Баран. Між цими двома групами від початку війни стала проявлятися конкуренція в плані досягнення монопольного права

представляти інтереси українського народу в імперській столиці. У певний період автономно діяли український національно-демократичний, радикальний та буковинський парламентські клуби, окремо тримався Народний комітет УНДП. Серед усіх українських інституцій вигідні позиції мав Союз визволення України, оскільки австрійські власті зробили ставку на нього.

Надійною опорою в протистоянні з парламентським клубом К.Левицькому став Народний комітет УНДП, в якому переважили прихильники його тактичної лінії: С.Баран, І.Кивелюк, Є.Олесницький, М.Здерковський, В.Панейко, М.Вітошинський. Опозиційного курсу в управі УНДП дотримувалися Т.Войнаровський, С.Голубович, Є.Петрушевич, Л.Цегельський. У такому складі Народний комітет працював до травня 1915 р. [5, арк.15].

У свою чергу, парламентський клуб намагався посилити свої впливи в ГУР, відрядивши до неї п'ятьох своїх представників: С.Голубовича, А.Левицького, О.Колессу, Є.Петрушевича, Ю.Романчука. Наслідком цього стала чисельна перевага противників курсу Народного комітету. У цій ситуації НК закликав національних демократів вийти з ГУР. На цей заклик відгукнулися К.Левицький, С.Баран, І.Кивелюк, В.Панейко, зробивши реальною загрозу розпаду ГУР. За ліквідацію конфлікту взялися соціал-демократи М.Ганкевич і В.Темницький. Українська радикальна партія та Українська соціал-демократична партія 2 квітня 1915 р. надіслали листи управі УНДП, де кваліфікували кризу в ГУР як поширення внутрішнього конфлікту в середовищі УНДП на загальнонаціональну площину. За посередництвом у даній справі обидві партії звернулися до авторитетного Ю.Романчука. Спільні конференції членів обох груп УНДП 9, 11, 14, 19, 22, 24, 28 березня 1915 р. все-таки виробили узгоджувальну платформу [3, арк.49]. Щоб не розпалювати внутрішній конфлікт, обидві сторони погодилися на включення до ГУР ще чотирьох представників Народного комітету, поновлення в Раді делегатів інших українських партій та членів парламентського клубу. Цілком новою була пропозиція перетворити ГУР на соборну українську раду, прийнявши до неї репрезентатів Буковини та Наддніпрянщини [3, арк.51]. Соціал-демократи запропонували ввести до оновленої Ради Союз визволення України, “сторонництво п. О.Барвінського”, а також представника буковинської соціал-демократії.

30 квітня 1915 р. представники Народного комітету УНДП, Українського парламентського клубу, буковинців та Союзу визволення України підписали статут нової Загальної української ради, а 5 травня 1915 р. відбулося її перше засідання. У новій організації найширше була представлена галицька делегація, а в ній Українська національно-демократична партія. Кількісне співвідношення партійного представництва виглядало так: від Галичини – 14 делегатів УНДП (з них 10 – від Народного комітету, 4 – від Українського парламентського клубу); 6 – представники Української радикальної партії; 5 – делегати Української соціал-демократичної партії. Також від Буковини національні демократи делегували найчисленнішу групу з 5 чоловік. Крім націонал-демократів, буковинська сторона була представлена репрезентантом Української народної партії та одним соціал-демократом [14, с.152–156].

УНДП забезпечила собі лідерство і в президії – постійно діючому виконавчому органі ЗУР. У прийнятому статуті було визначено, що головою нової організації мав стати представник УНДП, крім того двоє віце-президентів також мали бути націонал-демократами, при цьому один із них репрезентував буковинське відділення УНДП. Зрештою, націонал-демократи запропонували на пост голови ЗУР Костя Левицького, а на віце-президентів – Миколу Василька (Буковинська УНДП) та Євгена Петрушевича. До секретаріату ввійшли Л.Цегельський та І.Семака як представник Буковини [14, с.154]. Досить суттєвим у появі ЗУР було те, що на її створення погодилися навіть найбільш “розсварені” між собою Народний комітет та Український парламентський

клуб [6, 1928, 24 квітня]. С.Баран назвав цей етап “Новим періодом політики під формальним і фактичним провідом д-ра К.Левицького і М.Василька” [6, 1928, 24 квітня].

Опозиційна група не змогла скористатися моментом під час створення ЗУР і не забезпечила собі в ній численнішого представництва. Розкол в УНДП поглибився, опозиція перейшла до відкритого формування паралельних структур, її представники Є.Петрушевич, о.Т.Войнаровський, Л.Цегельський залишили ЗУР. Тривалий час ці місця залишались вакантними, решта членів опозиції не виходила із ЗУР, щоб вона не самоліквідувалася [5, арк.21].

Після реорганізації 1915 р. ГУР в Загальну Українську Раду С.Баран залишився на посаді її секретаря, водночас виконуючи свої обов’язки в складі Народного комітету. Того ж року він очолив новостворену Народну канцелярію партії, яка підтримувала тісні зв’язки з краєм, Легіоном УСС, окремими галицькими старшинами з українських частин австрійської армії, іншими інституціями та здійснювала збір інформації про становище українського населення на окупованих росіянами землях Галичини та в австрійських таборах депортованих краян. Таким чином, С.Баран постійно був у центрі подій, живої творчої роботи, а його Народна канцелярія стала надійною опорою голови УНДП К.Левицького. Кажучи про велике значення діяльності С.Барана в роки світової війни у Відні, львівський науковець В.Расевич слушно відзначав: “Народний комітет був єдиним функціонуючим політичним органом на еміграції” [16, с.322]. Конкретніше висловився сам С.Баран у своїх спогадах: “Ціла організаційна робота зосередилася фактично в органі Народного комітету – Народній канцелярії, бо обі інші партії не мали організаційних апаратів” [6, 1938, 24 квітня].

На засіданні Народного комітету 5 квітня 1915 р. К.Левицький під тиском опозиції був змушений винести на обговорення зміни до структури ЗУР. Цього разу вони стосувалися утворення канцелярії та постійно діючої делегатури у Львові. Рада мала бути поділена на відділи: політичний, господарський, культурний, шкільний, санітарний та для зайнятих країв. Провід президії повинен був складатися з представників трьох партій, мав би свої відділи в повітах [6, 1928, 24 квітня].

Погодившись на ці зміни, К.Левицький виступив проти створення представництва ЗУР у Львові. Він мотивував свою позицію тим, що у Львові поки що нема ніяких краєвих адміністративних органів, тому нема потреби створювати представницький орган [2, арк.12]. Точку зору К.Левицького підтримав С.Баран.

Наприкінці жовтня 1915 р. українські націонал-демократи почали відновлення своєї партійної структури в краї. Народний комітет УНДП видав заклик, за підписами К.Левицького й С.Барана, до організаторів та мужів довір’я про необхідність відновлення партійних організацій у повітах, звільнених від російських військ. Збором інформації про становище українського населення почала займатися Народна канцелярія, очолювана С.Бараном [16, с.338].

Проте після появи 4 листопада 1915 р. цісарських листів про “розширення автономії Галичини” провід української політики перейшов до представників опозиційного крила УНДП. Ці укази ознаменували фактичне створення прообразу польської держави, оскільки німецька та австро-угорська влади оголосили створення Варшавського та Люблінського генерал-губернаторств. Українські інтереси при цьому не були враховані. Опозиційна група УНДП розцінила утворення Люблінського генерал-губернаторства, до якого ввійшли українські території, як цілковиту поразку курсу К.Левицького та М.Василька. К.Левицький залишив посади голови парламентського клубу та голови ЗУР. Українські парламентські клуби саморозпустилися, а замість них була утворена Українська парламентарна репрезентація [1, арк.6].

Захопивши ініціативу, опозиційні депутати від УНДП пришвидшили процес розширення компетенції Української парламентарної репрезентації, щоб згодом нею підмінити ЗУР. Президія УПР розпочала дублювання всіх структур ЗУР. На нарадах

УПР 9–14 листопада 1916 р. було вирішено створити спеціальні комісії – господарську й відбудови краю, у справах евакуйованих та заснувати Фонд національної самооборони [16, с.444].

С.Баран, як і весь Народний комітет, прагнули знайти оптимальні форми відносин з організацією парламентського представництва. Це питання й стало центральною проблемою засідань НК, що відбувались 11–13 листопада. Після звіту голови партії Народний комітет узяв до уваги утворення нової парламентарної репрезентації і у своїх резолюціях підкреслив, що підтримуватиме її діяльність, спрямовану на реалізацію національно-політичної програми українців, а головне – у її боротьбі проти відокремлення Галичини [1, арк.6–9].

К.Левицькому, не без підтримки С.Барана, вдалося зберегти лідерство в партійному проводі. Також лідеру УНДП вдалося реанімувати ЗУР, що, у свою чергу, ще більше загострило протистояння між партійним проводом та опозицією. Обидві групи покладали великі надії на полагодження відносин на з'їзд нотаблів УНДП, що відбувся в лютому 1917 р. Крім цього, важливо було виробити спільну позицію партії в умовах воєнного часу. Лідери НК сподівалися, що зможуть отримати підтримку з'їзду й тим самим потіснити Українську парламентарну репрезентацію. З другого боку, більшість УПР (опозиційна група в УНДР) розраховувала на остаточне усунення групи К.Левицького з партійного керівництва. Вони оприлюднили свої сподівання від проведення такого з'їзду в газеті “Українське слово”: “Одним словом з'їзд повинен згідно з постановами уставу партії, згідно з ухвалою ТНК рішити, що самотнім заступником нашого народу на зверх є УПР” [6, 1917, 1 лютого].

Прихильники курсу К.Левицького зуміли спрямувати роботу з'їзду на вирішення конкретних справ: економічної відбудови краю та відновлення мережі партійних організацій. Проте представник опозиції о.Й.Чехович запропонував визнати УПР єдиною репрезентацією “для всіх політичних справ цілого українського народу”, але більшість голосів отримала резолюція, обґрунтована С.Бараном: “З'їзд приймаючи до відома основане УПР як самотнього представника політичних інтересів українського народу Галичини – вважає потрібним і конечним дальше існування ЗУР для репрезентування загальних інтересів всего українського народу – передовсім для справ зайнятих українських областей, і взиває ЗУР і УПР до розмежування своїх агенд у висше наведеном напрямі” [6, 1917, 3 лютого].

С.Баран запропонував з'їзду ухвалити ще одну резолюцію, яка стосувалася відновлення й розширення повітових організацій УНДП. Для її реалізації Народний комітет розробив, відповідно до вимог воєнного часу, нову структуру повітової партійної організації. Вона мала складатися з чотирьох секцій: 1) секція оборони українських національних справ і надання правничої допомоги виселенцям; 2) секція для збору пожертв на загальні й місцеві національні потреби; 3) секція допомоги тим, що постраждали від війни; 4) секція відновлення українських культурних та господарських організацій [1, арк.38].

На з'їзді також була визначена система підпорядкування нових ланок у структурі партії: повітова організація підлягала Народному комітетові у Львові, а місцеві організації підпорядковувались повітовій організації. Запропоновані С.Бараном організаційно-статутні зміни привели до зміцнення партії, поширення її впливів у краї.

Таким чином, громадсько-політична діяльність С.Барана в роки Першої світової війни була пов'язана, передусім, із секретарюванням у Народному комітеті Української національно-демократичної партії. За квотою останньої входив до ГУР і ЗУР, співпрацював із Союзом визволення України. Підтримуючи орієнтацію на Центральні держави в розв'язанні українського питання, обстоював право українського народу на самотійне державно-політичне життя.

1. Центральний державний історичний архів України у Львові, ф. 146, оп. 4, спр. 5193, 113 арк.
2. Там само, ф. 358, оп. 3, спр. 447, 95 арк.
3. Там само, ф. 373, оп. 1, спр. 1, 75 арк.
4. Там само, ф. 382, оп. 1, спр. 85, 49 арк.
5. Там само, ф. 581, оп. 1, спр. 91, 53 арк.
6. Діло. – 1912 – 1915; 1917.
7. Свобода. – 1916–1917; 1928.
8. Баран С. Австрійські українці на военній еміграції у Відні // Ілюстрований календар товариства “Просвіта” на преднаступний 1916 рік. – Відень, 1916. – С.164–175.
9. Баран С. До історії українських партій в Галичині // Календар “Свободи” за 1914 рік. – Львів, 1913. – С.18–25.
10. Баран С. Наша програма і організація. – Львів, 1913. – 48 с.
11. Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914–1923 рр.: У 2-х т. – Жовква, 1998. – Т.1. – 524 с.
12. Жерноклеєв О. Національна ідея “Молодої України” (1900–1903) // Галичина. – 1997. – №1. – С.29–36.
13. Качор А. Д-р Степан Баран // Передвісники і творці Листопадового зриву. Західноукраїнські громадські і політичні діячі. – Вінніпег, 1965. – С.181–192.
14. Левицький К. Історія визвольних змагань галицьких українців 1914–1918. – Львів, 1928. – Ч.1–3. – 776 с.
15. Патер І. Союз визволення України. Проблеми державності і соборності. – Львів, 2000. – 294 с.
16. Расевич В. Діяльність українських політичних організацій у Відні під час Першої світової війни // Вісник Львівського у-ту. Серія історична. – 1999. – Вип.34. – С.317–330.
17. Расевич В. Засади політичної незалежності України у програмі Української національно-демократичної партії // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2000. – №7. – С.229–242.
18. Рудницька М. Статті – Листи – Документи / Упоряд. М.Дядюк. – Львів, 1998. – 844 с.
19. Шаповал Ю.Г. “Діло” (1880–1939): Поступ української суспільної думки. – Львів, 1999. – 383 с.

The activity of Stepan Baran as the member of the People's committee of the Ukrainian national-democratic party, Major Ukrainian board, Common Ukrainian board was analyzed; his position concerning relations of different Ukrainian political authorities during First World War was cleared up; the contribution to the building up of the Ukrainian national-democratic party was characterized.

Key words: Stepan Baran, the Ukrainian national-democratic party, the Ukrainian parliamentary club, Major Ukrainian board.

УДК 930. 2 (477) (092)

ББК 63.3(4 Укр) 52

У. Великопольська

ОСОБОВИЙ ФОНД МИРОНА КОРДУБИ У ДЕРЖАВНОМУ АРХІВІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Пропонована стаття розкриває зміст і джерелознавчі особливості особового архівного фонду відомого українського науковця та громадського діяча Мирона Кордуби.

Ключові слова: Мирон Кордуба, Державний архів Львівської області, особовий фонд, документи, справи.

Постать Мирона Кордуби – видатного українського історика, етнографа, педагога, публіциста, одного з найталановитіших учнів М.Грушевського, донедавна майже забута, сьогодні привертає до себе увагу широкої дослідницької аудиторії. З його науковою та громадсько-політичною діяльністю як члена багатьох наукових товариств та інституцій, декана філософського факультету Українського таємного університету у Львові, професора Варшавського та Львівського університетів пов’язаний важливий етап історії українського суспільного та науково-культурного життя першої половини ХХ ст. Недарма творчий доробок ученого та громадянська позиція останнім часом неодноразово ставали об’єктом наукового вивчення [1].